

İSLAM'A GÖRE EŞ SEÇİMİ

<"xml encoding="UTF-8?">

İSLAM'A GÖRE EŞ SEÇİMİ

Eş Seçimindeki Kıstaslar

Eş olarak kimi seçmeliyiz?

Şimdi konumuzun en önemli faslına ulaşmış bulunmaktayız. Şu ana kadar açıkladığımız her şey bu fasıl için ön hazırlık konumundaydı. Yani konumuzun aslı; "Birlikte mutlu bir hayat yaşayabilmemiz ve birbirimizin olgunlaşmasına katkıda bulunabilmemiz için hangi ölçülerle, hangi özelliklerle, hangi kriterlerle ve hangi kıstaslarla eş olarak kimi seçmeliyiz?" konusu hakkındadır. Bizim, önceki konuları açıklamamızdaki asıl hedef işte budur. Bütün telaşımız bu konu hakkındadır.

Yani, kız ve erkek bütün gençler; birbirlerine uygun olan, birbirlerine benzer ölçülere sahip olan ve birbirlerine yakışan eşler seçmelidirler. Eğer bu şartlar gerçekleşir ve bu uyumluluk sağlanırsa, öteki sorunlar kolayca halledilebilecektir. Eğer bu aşamalarda yanlış yapmazlarsa, öteki aşamaları geçmek daha da kolaylaşacaktır.

Cesaretle şöyle söylemek mümkündür:

"Ailesel yaşam" içinde gerçekleşen sorunların en önemlileri, kız ve erkeğin seçim konusunda yanlış yapmalarından ve kendileri için uygun olan eş seçmediklerinden dolayı kaynaklanmaktadır. Uyumsuzluktan ve denksizlikten dolayı birçok ailenin yıkıldığını görmüş bulunmaktayız. Ortak yaşam içinde meydana gelen sorunların birçoğu "Yanlış eş seçimi"nden kaynaklanmıştır.

Dikkat!

(Kız ve erkek) Kardeşim! Bir ömür boyunca birlikte yaşamak istediğin bir kimseyi seçmek istiyorsun. Dolayısıyla kimi seçtiğine çok iyi bak. İnsan yaşamındaki hiçbir seçim (Din ve

mezhep seçimi hariç) eş seçimi kadar önemli değildir.

Bu seçim, senin mutluluğun ve mutsuzluğun konusunda çok önemli bir role sahiptir.

Yapabildiğin kadar titiz ol. İnsanlara danış. Araştırma yap. Yanlış yapmamak için dikkat et. İçgüdüsel duygulardan dolayı karar verme. Yanlış etkenlerin tesiri altında kalmamaya dikkat et. Eğer sana münasip olmayan, liyakati bulunmayan ve uygun olmayan bir kimseyle evlenirsen işin çok zor olacaktır.

Sakın kendi kendine şöyle söyleme: "Şimdilik evlenelim. Eğer gelecekte birlikte yaşayamazsak boşanırız."

Buna benzer düşünceleri aklından çıkarmalısın. Boşanmak; çok zor bir iştir. Hatta bazı durumlarda olanaksızdır. Özellikle işin içinde bir de çocuk varsa kesinlikle mümkün değildir.

Şu düşünceyi benimseyip güçlendirmelisin:

"Ben, bir ömür boyunca birlikte mutlu olarak yaşayacağım bir eş seçmek istiyorum."

Şimdiden "boşanma köprüsünü" arkada bırakarak yıkıp gitmelisin. Ömrünün sonuna kadar

birlikte yaşayacağın bir eş seçmek için bütün dikkatini toplamalısın. Çok ölçülü davran.

Önceki açıklamalarımızda evlenme konusunda acele edilmesini tavsiye etmemizin anlamı; dikkatsizlik ve acelecilik değildir. "Acele" ile birlikte "dikkat" de olmalıdır. Bu ikisi, yani "Acele ve dikkat" birbirlerine aykırı olan şeyler değildirler. Hatta "dikkat" etmeye aykırı olan şey "aceleci" davranmaktır.

Seçim Konusunda Dikkat Etmek ve Evlilik Konusunda Kolaylaştırıcı Olmak
İslam'ın evlilik konusundaki yasalarının genelini incelediğimiz zaman, şu sonuca ulaşmaktayız:

İslam dini evlilik müessesesine bağlı olan örnek olarak; mihr, çeyiz, takı, örf, adap, tören v.b.

benzer konularda kolaylaştırmayı ve sadeliği emretmektedir. Ancak "Eş seçimi" konusunda

dikkatli olmayı emretmektedir. Evlendirme konusu hakkında şöyle buyurmaktadır:

"Kolaylaştırınız... Çok dikkat etmeyiniz... Evliliklerin en hayırlısı, en kolay olanıdır... Eşlerin en iyileri, mihrleri en az olanlardır... Eşlerin en iyileri, masrafları en az olanlardır..."

Ancak sıra "Eş seçimi" ve "Eş seçiminin ölçüleri" konularına gelince şöyle buyurmaktadır:
Dikkat ediniz... Çöplükte büyümüş olan gülden sakının... Aptalla evlenmekten kaçının... Boynuna taktığın gerdanlığa iyi bak...[1]

Bu konu hakkında daha birçok uyarı bulunmaktadır.

Bundan dolayı, bu "İki çeşit yasa" birbirleriyle karıştırılmaması ve yanlış yapılmaması için çok dikkat edilmelidir. "Kolaylaştırmak" kendi yerinde "Dikkat etmek" de kendi yerinde olmalıdır. "Her şey kendi yerinde güzeldir."

Eş Seçimindeki Kıstaslar

Eş seçmek için bazı kıstaslara sahip olmak zorundayız. Yani kız ve erkek, "Nasıl bir eş istemektedirler? Özellikleri nelerdir? gibi konular hakkında bazı kıstaslara ve ölçülere sahip olmalıdırlar. Örnek olarak; yolculuğa çıkmak isteyen bir kimse, öncelikle gideceği yeri belirlemeli sonra yolculuğa çıkmalıdır. Ancak yolculuğa çıkması gerektiğini bilir de, gideceği yeri göz önünde bulundurmazsa; şaşkın bir halde oradan oraya dönüp duracaktır.

Eş seçimi konusunda göz önünde bulundurulması gereken kıstaslar, ölçüler, değerler ve özellikler iki kısımdır:

a-Mutlu bir yaşam için kesinlikle gerekli olan kıstaslar.

b-Olgunlaşmak, daha güzel olmak, daha iyi yaşamak için olan ve genellikle kişilerin yapılarıyla ilgisi olan kıstaslar.

Şimdi bu kıstasları, ölçüleri, özellikleri ve değerleri incelemeye başlayacağız:

Bir-Dindarlık

(Kesinlikle gerekli olan kıstaslardandır.)

Dini olmayan bir insan her şeye sahip olsa da, hiçbir şeyi yok demektir. Dinsiz bir insan, hakikatte "Hareket eden bir ölü" gibidir. Yaşamın en asli konusu olan dine bağlı olmayan bir insanın; hayatını paylaştığı kimsenin ve eşinin haklarına saygı göstereceğine dair hiçbir garanti bulunmamaktadır.

Dindar bir insan, hiçbir zaman dinsiz bir eşle anlaşılamaz ve mutlu bir yaşam sürdüremez. Dindar bir insan, eşinin öteki eksikliklerine tahammül edebilir. Ancak "Dinsizlik ve laubalilik" gibi eksikliklere tahammül etmesi olanaksızdır.

Evet, eğer ikisi de dinsiz olurlarsa ya da dinsel yasalara ilgisiz davranırlarsa; birbirlerine tahammül etmeleri mümkün olabilir. Ve birlikte de yaşayabilirler.

Ancak onların yaşamları, hiçbir zaman mutlu bir yaşam olmayacaktır. Çünkü "Mutluluk", "Din" olmaksızın olanaksızdır. Kesinlikle olanaksızdır. Evet, bazı şeyleri "Mutluluk" unvanıyla kabul edebilirler ve kendilerini de "Mutlu" sanabilirler. Ancak bu sanıları cahilce bir sanıdır. Yani

mutsuздurlar. Ancak mutlu olduklarını hayal etmektedirler.

Netice olarak, dindar bir insan dindar bir eş isteyecektir. Eğer biri dindar ve öteki dinsiz olursa asla mutlu olamayacaklardır.

Kuşkusuz "Dindar olmak" ile kast olunan şey; hakiki anlamda dindar olmaktır. Yani İslam'a sıkı sıkıya bağlı olunmalıdır. İslam, candan kabul edilmelidir. Yasalarına amel edilmelidir. Bu bağlamda yüzeysel ve amelsiz bir dindarlık kast edilmemiştir. Peygamber Efendimizin (s.a.a.) Kelamından Bir Nur

Bir adam, eş seçimi konusunda bilgi edinmek için peygamberimizin (s.a.a.) yanına geldi.

Efendimiz ona şöyle buyurdu:

Dindar bir eş seçmelisin.[2]

Başka bir yerde de tarih içinde yaşayan bütün insanlara hitap ederek şöyle buyurmaktadır:

Dindar bir eş seçmelisiniz.[3]

Yine başka bir yerde şöyle buyurmaktadır:

Yüce Allah, bir kadınla mal varlığından dolayı evlenen bir kimseyi kendi haline bırakır. Bir kadınla yalnızca güzelliğinden dolayı evlenen bir kimse, kadında hoş olmayan şeyler görecektir. Bir kadınla dindarlığından dolayı evlenen bir kimse için, yüce Allah bütün özellikleri bir araya getirecektir.

Hadisin ortasında çok zarif bir nokta bulunmaktadır.

Yani eğer yalnızca güzelliğinden dolayı evlenen bir kimse, kadında hoş olmayan şeyler görecektir. Belki "Hoş olmayan şeyler"den biri şu olabilir: Dinsiz güzel bir eşin güzelliği, belki de utanç kaynağı olacaktır. Kadınla evlenmesinde asıl hedefi oluşturan güzellik, mutsuzluk ve utanç nedeni olacaktır.

Soru ve Eleştiri:

Bu noktada şöyle bir soru ve eleştiri ile karşı karşıya kalabiliriz:

Eğer "Dindar olmak" mutluluğun asli kıstası ve ölçüsü ise; niçin yaşamları güzel olmayan hatta perişan olan birçok dindar aile görmekteyiz?

Cevap:

İlk olarak; Dindarlık ile kast olunan şey, hakiki dindarlıktır. Yani biz bütün amellerinde, sözlerinde, ahlakında, davranışlarında ve uygulamalarında İslam'a uyan kişiye "Dindar" kimse diyoruz. Böyle bir insan, kesinlikle örnek bir kişi olacaktır. İslam dini, yüce Allah'ın insanların mutluluğu için yasalaştırdığı kanunlar bütünüdür. Eğer yüce Allah'ın emrettiği gibi uygulanırsa kesinlikle mutluluk nedeni olacaktır. İslam dini, herkesin yaptığı zaman hakiki dindar olacağı yüzeysel uygulamalar bütünü değildir.

İkinci olarak; Belki de sorun başka yönlerden kaynaklanmaktadır. Yani kişi hakiki dindar olabilir. Ancak ortak bir yaşam için mutluluk şartları olan öteki özelliklere ve sıfatlara sahip olmayabilir.

Örnek olarak; fikişel ve ahlaksal bakımdan aynı değışlere sahip olmayabilirler. Dolayısıyla "Dindar olmak" asli kıstas olsa da, eş seçiminde göz önünde bulundurulması gereken başka kıstasların da var olduğu unutulmamalıdır. (Bu kıstaslar sonraki sayfalarda açıklanacaktır.)

Üçüncü olarak; Belki de sorun başka bir taraftan kaynaklanmış olabilir. Yani siz, dindar olduğunu sandığınız iki eşten yalnızca birini tanımış, ancak ötekini tanımamış olabilirsiniz. Dolayısıyla tanımadığınız kişinin dindarlığından haberdar olmamış olabilirsiniz. Belki o, hakiki dindar olmayabilir. Asıl sorun da işte bu olabilir.

Dördüncü olarak; Belki de ikisinden biri veya her ikisi de ruhsal ve sinirsel rahatsızlık sahibi olabilirler. Bu tür hastalıklar, ailesel bir hayat içinde birçok soruna neden olmaktadır. Dindar kimseler de, bazı etkenlerden dolayı sinirsel ve ruhsal hastalıklara yakalanabilirler. Sonuç olarak, dindar olmak ve mümin olmak; uygun bir eşin sahip olması gereken en asli özelliklerden biridir. Evlenmeden önce kesinlikle bu konu hakkında araştırılma yapılması gerekmektedir.

Dindar Olmanın Yararları

Bu özellik, daha birçok yararları sahiptir. Yani "Dindar olmak" birçok dallara ve meyvelere sahip olan bir kök gibidir.

Örnek olarak;

a-Namus. Dindar bir kimse, kesinlikle namuslu olur. Eğer namuslu değilse dindar değil demektir.

b-Tesettür. Tesettür "Dindarlık Ağacı"nın meyvelerinden ve ürünlerinden biridir. Tesettür, yalnızca kadınlara ve kızlara ait bir özellik değildir. Hatta erkekler de tesettür sahibi olmak

zorundadırlar. Ancak, kadınların tesettürü ile erkeklerin tesettürü arasında dağlar kadar fark vardır. Bu konu da, kadınların daha çekici olmalarından, aynı zamanda erkeklerle kadınlar arasında bedensel ve cinsel yönden bazı farklar bulunmasından dolayı kaynaklanmaktadır.

c-Asalet.

d-Hayâ. Hayâsı olmayan kimsenin, dini yoktur. Öyleyse, hayâsı olmayan kimsenin dini de yok demektir. Dini olmayan kimsenin de hayâsı yok demektir.

"Dindar Olmayan" Gençler Ne Yapmalıdırlar?

Şu ana kadar ilk kıstas (Dindarlık) hakkında açıklanan konular, daha çok "Dindarlar" ile ilgili olan şeylerdi. Peki, "Dindar olmayan" kişiler ne yapmalıdırlar?

Cevap:

İlk olarak; Onlar da dindar olmalıdırlar. Dindarlar gibi yaşamalıdırlar. Din ve iman, insanın dünya ve ahiret mutluluğunun garantisidir. Dolayısıyla, akıllı olan her insanın "Mutluluk garantisi"ni elde etmesi farzdır. Bu konuda ne kadar araştırma, inceleme ve danışma yapılırsa o kadar yeri vardır. Nitekim akıl şöyle hükmetmektedir:

İnsan, dünyalık ihtiyaçlarını gidermek için çalışmak zorundadır.

Yine şöyle hükmetmektedir:

İnsan, sonsuz mutluluğa ulaşmak için de çalışmak zorundadır.

İkinci olarak; "Dindar olanların" sahip oldukları bazı özelliklere "Dindar olmayanlar" da sahip olmak zorundadırlar. İtikat ve uygulama bakımından dine ve imana inancı olmayan bir insan, yine de eş seçimi konusunda dindarların sahip oldukları bazı özellikleri göz önünde bulundurmalıdırlar.

Örnek olarak; dindar olmayan bir eş de namus,

asalet ve cinsel paklık gibi özelliklere sahip olmak zorundadır. Yoksa yaşamlarında birçok sorun meydana gelecektir. Çünkü hatta dindar olmayan insanlar bile, eşlerinin namussuzluk etmelerini kabul edemezler. (Böyle bir şeyi insanlık değerlerini yitirenlerden başkaları kabul etmezler.

Onlar da bizim konumuzun dışındadırlar.)

İnsanın kendisi farkına varmasa ve dine inancı olmasa bile; ne kadar namuslu olursa, ne kadar asil olursa ve ne kadar pak olursa olsun aynı oranda da "Dindar" olacaktır. Çünkü namuslu

olmak, asil olmak, pak olmak gibi genel olarak kemal sayılan bütün özellikler, dinsel niteliklerdir.

Sonuç olarak, hiçbir şey namussuz, iffetsiz ve şerefsiz bir kimse ile evlenmeyi caiz kılamaz.

Dolayısıyla "İmansız olan ve dindar olmayan" kişiler, eş seçimi konusunda, en azından ilk kıstas "Dindarlık" ile ilgili olan namus, asalet ve cinsel paklık konularını göz önünde bulundurmalıdırlar.

Bu faslın sonunda, yine bu konu hakkında açıklamalarda bulunacağız.

İki- Güzel Ahlak

(İki tarafında kesinlikle sahip olması gereken özellik)

"Güzel ahlak" ile kast olunan şey; yalnızca "güler yüzlülük ve tatlı dillilik" değildir. Çünkü gülmek v.b. gibi özellikler, bazı durumlarda ahlaka uymamasının yanı sıra, ahlak dışı olarak da belirmektedir. Dolayısıyla güzel ahlak ile kast olunan şey; "dinsel ve akılsal açıdan beğenilen sıfatlar" dır.

Güzel Ahlakın Eş Seçimi Konusundaki Yeri

Peygamber efendimiz (s.a.a.) iyi eşin özellikleri konusunda şöyle buyurmaktadır:

"Ahlakı ve dini güzel olan bir kimseyle evlenin. Eğer böyle yapmazsanız büyük bir fesat ve fitne ortaya çıkacaktır."[4]

Sizin de okuduğunuz gibi, peygamber efendimiz (s.a.a.) "Ahlak ve Din" kıstaslarını eş seçimi konusundaki iki asli ölçü olarak tanıtmaktadır.

Bu ikisi, mutlu bir yaşamın temelini oluşturmaktadırlar. Öteki unsurların önemleri, bu ikisinin öneminden sonradır.

Hüseyin Bin Beşşar Basiti adında olan bir Müslüman, İmam Rıza'ya (a.), kızını istedikleri ve bu konuda ne yapması gerektiği hakkında bir mektup yazarak şöyle dedi:

"Akrabalarımдан kötü ahlaklı bir kişi kızımı istemeye geldi. Ne yapmam gerekir? Kızımı ona vereyim mi vermeyeyim mi? Sizin emriniz nedir?"

İmam Rıza (a.s) cevap olarak şöyle buyurmuştur:

Kötü ahlaklı ise kızını ona verme.

Gördüğünüz gibi, İmam Rıza (a.) hoşlanılmayan özellikten dolayı, açık bir şekilde olumsuz bir cevap vermiştir. Bir ömür boyunca kötü ahlaklı bir insanla birlikte yaşamak; hapisanede çirkin suçlularla birlikte yaşamaya benzemektedir. İki eşten birinin kötü ahlaklı olması; öteki eş ve hatta çocuklarına da etki edecektir.

Şimdi, ahlak kavramının daha iyi anlaşılması ve "eş seçimi" konusundaki öneminin daha güzel bilinmesi için; iyi ahlak konusunda daha ayrıntılı bir şekilde açıklamalarda bulunacağız ve ikisinden de örnekler vereceğiz:

1-Tatlı Dillilik ve Kötü Dillilik

Kötü dillilik, uzun dillilik, dil ile sokmak, edepsizce söz söylemek, korkusuzca konuşmak, sövmek, küfür etmek v.b. benzer örnekler "Kötü Ahlak"ın en seçkin numunelerindendir.

Tatlı dillilik, konuşma konusunda mülayim huylu olmak, edeplice söz söylemek v.b. benzer örnekler de "Güzel Ahlak"ın en açık belirtilerindendir.

"Dil, insanın iç dünyanın açıklayıcısı ve tercümanıdır." konusu bir hakikattir. "Testiden içinde olan şey çıkar." İnsanın içinin sağlıklı ve pak olması aynı zamanda da dilinin kötü, küfürcü ve yaralayıcı olması olanaksızdır. Dil, insanın içini gösteren bir penceredir. Dil, kalbin aynasıdır.

2-Saygıdeğer Olmak ve Haset Etmek

"Haset etmek" kötü ahlakın en önemli belirtilerindendir. Saygıdeğer olmak ise, güzel ahlakın en seçkin örneklerindendir.

3-İyi Huyluluk ve Kötü Huyluluk

Kötü huylu bir insanla yaşamak çok zordur. Ancak iyi huylu bir insanla yaşamak insana neşe ve umut verir. İyi huyluluk, imanlı olmanın belirtilerinden biridir. Kötü huyluluk ise, iman zayıflığının göstergelerindendir.

Bu konunun başlangıcında açıklandığı gibi, iyi huylu ve güler yüzlü olmak, her zaman ve her yerde iyi ahlakın belirtisi olamaz. Örnek olarak; Kadınların ve erkeklerin, namahrem bir kişinin karşısında güler yüzlü bir şekilde davranmaları ahlaksızlıktır. Aynı zamanda da çok kötü bir ameldir.

Aynı şekilde gülmek ya da güldürmek için başkaları hakkında gıybet etmek, alay etmek ve ayıp araştırması yapmak da İslami ahlakın karşısında olan davranışlardandır. Aynı zamanda da haramdır.

4-Hakkı Kabul Etmek ve Hak Karşısında İnat Etmek

İnatçılık ve sivri kafalılık, ailesel bir yaşama çok ağır darbeler vurmaktadır.

5-Akıllica Alçak Gönüllü Olmak ve Aptalca Gururlu Olmak

6-Doğru Sözlü Olmak ve Yalancı Olmak

7-Ağır Başlı Olmak ve Şımarık Olmak

8-Sabırlı Olmak ve Sabırsız Olmak

9-İyi Sanıda Bulunmak ve Kötü Sanıda Bulunmak

10-Sevgiyle Yaklaşmak ve Sevgisizce Yaklaşmak

11-Bağışlamak ve Kincilik Etmek

12-Edepli Olmak ve Edepsiz Olmak

13-Cesur Olmak ve Korkak Olmak

14-Uysal Olmak ve Hırçın Olmak

15-Vefakâr Olmak ve Vefasız Olmak

16-Cömert Olmak ve Cimrilik Etmek

17-Kanaatkâr Olmak ve Hırslı Davranmak

Ve...

Bir Soruya Cevap

Soru: Bu sıfatların varlığını ve yokluğunu belirleme yolu var mıdır? Yani eş seçimi konusunda, eş olarak seçeceğimiz kişinin böyle özelliklere sahip olduğunu ya da olmadığını nasıl belirleyeceğiz?

Cevap: Kitabı okumaya devam ediniz. Kitabın altıncı faslında bu sorunun cevabını bulacaksınız.

Üç- Ailesel Asalet

(İki tarafında kesinlikle sahip olması gereken en önemli özelliklerdendir.)

"Ailesel Asalet" ile kast olunan şey; toplum içindeki mevki, makam, şan, şöhret, servet v.b. gibi

şeyler değildir. Maksat; dindar olmak, pak olmak, şerefli olmak v.b. gibi değerlerdir.

Bir kişiyle evlenmek; bir aileyle, bir soyla ve bir neseple bağ kurmaya eş değerdedir.

Eş seçimi konusunda insanın şöyle söylemesi mantıklı değildir: "Ben yalnızca bu kişiyle evlenmek istiyorum. Ailesiyle, akrabasıyla ve sülalesiyle işim yoktur."

Çünkü:

1-Evlenilmek istenilen kişi, adı geçen ailenin ya da sülalenin bir parçasıdır. Veya adı geçen

ağacın dallarından biridir. Bu dal, adı geçen ağacın kökleriyle beslenerek büyümüştür.

Dolayısıyla adı geçen ailenin ya da sülalenin ahlaksal, ruhsal, fikirsel ve bedensel özelliklerinin

birçoğu; kalıtım, eğitim, ortam, gelenek v.b. gibi yollarla evlenilmek istenen kişiye geçtiği çok

açıktır.

Peygamber efendimiz (s.a.a.) bu konuda şöyle buyurmaktadır:

Salih bir aileden olan kişilerle evleniniz. Çünkü ırk[5] (özellikleri) etki yapar.[6]

Efendimiz (s.a.a.) başka bir yerde de şöyle buyurmaktadır:

Çocuklarını nerede karar kılacağına (anne ya da baba olarak kimi seçeceğine) iyi bak. Çünkü irksal özellikler etki yapar.

2-Senin onlarla işin olmasa bile, onların kesinlikle seninle işleri olacaktır. Eşini onlardan ve onları eşinden asla ayıramazsın. Kendin de onlarla olan ilişkini koparıp atamazsın. Dolayısıyla bir ömür boyunca onlarla birlikte yaşamak zorundasın.

Eğer eşin ailesi veya sülalesi fesat ehli olurlarsa, hayatı insana zehir ederler. Onların, yaşamınıza müdahale etmelerini önlemeniz çok zordur. Bütünüyle ilişkiyi kesmek de olanaksızdır.

3-Onların iyi bir ad'a sahip olmaları ya da kötü bir ad'a sahip olmaları, ömrün sonuna kadar insanla birlikte olacaktır. Yaşam içinde tesir edecektir. Onların kötü bir ad'a sahip olmalarına tahammül etmek çok zordur.

4-Onların sıfatları ve özellikleri gelecek kuşaklar üzerinde etki yapacaktır.

Peygamber efendimiz (s.a.a.) bu konuda şöyle buyurmaktadır:

Eş olarak kimi seçeceğinize çok iyi bakın. Çünkü çocuklar, dayılarına benzerler.[7]

Kız ve erkek kardeşlerim! Önemli konularda, hiçbir zaman duygusal davranılmamalı ve duygusal olarak karar verilmemelidir. Eş seçimi, eğer aklın kontrolü dışına çıkar da duygusal ve yüzeysel bir konumda karar alırsa; mutsuzluğu ve kara günleri de beraberinde getirecektir.

Şimdi sen, hayatın içinde var olan büyük bir değişimle karşı karşıyasın. Ne yapacağına çok dikkat et. Şimdi kaderini bir aileyle ve bir sülaleyle birleştirmek istiyorsun. Bu birlikteliğin ürünleri; rüşd, kemal, olgunluk, mutluluk v.b. gibi değerler olmak zorundadır. Çöküş, yıkılış, mutsuzluk, kara günler v.b. gibi şeyler değil.

Ayakta durarak seni muhatap alan peygamber efendimizi (s.a.a.) canı gönülden dinle ve uyarıcı sözlerine bir bak:

Peygamber efendimiz (s.a.a.) konuşmak için ayağa kalkarak şöyle buyurdu: Ey insanlar! Çöplükte kirli suların içinde büyüyen yeşilden sakının. Peygamberimize şöyle soruldu: Ey Allah

Rasulü! Çöplükte kirli suların içinde büyüyen yeşil nedir? Efendimiz şöyle buyurdu: Kötü bir aile içinde büyüyen güzel bir kadındır. (Erkek de böyledir.)[8]

Yüzeysel hileye aldanan ve kendilerini içinden çıkmaları olanaksız olan bir bataklığa atan birçok genç görmüş bulunmaktayız.

Soru ve Cevap

Soru: Kötü ailelerden iyi çocukların dünyaya geldiklerini ve iyi ailelerden de kötü çocukların dünyaya geldiklerini görmekteyiz. Bunun nedeni nedir?

Cevap:

İlk olarak; evet, böyledir. Ancak bu konu ara sıra gerçekleşmektedir. İstisnalar her zaman vardı ve var olacaktır. Bazen bataklıkta bir gül büyümektedir. Bazen de gülistanda diken büyümektedir. Ancak istisnalar üzerine genel yasalar düzenlemek doğru değildir. Bizim açıkladığımız şeyler, genellikle olan konulardır.

İkinci olarak; istisnalar da aslıyla ortak yönlere sahiptir. Kesinlikle ortak yönlerin etkileri bulunmaktadır. Belki bunlar, normal durumlarda ortaya çıkmayabilir. Ancak olağan üstü durumlarda kendilerini gösterecektir.

Üçüncü olarak; Eğer bir kimse evlenilecek olan kişinin aslından ayrı olduğuna; aynı şekilde onu aslından ayırabileceğine; ailesinin hayatlarına müdahale etmelerini önleyebileceğine; yaşamlarına karıştırmayacağına; kesin gözüyle bakabiliyorsa onunla evlenebilir. Ancak bu işi, herkes yapamaz.

Başka Bir Soru: Peki kötü ailelerin çocukları ne yapmalıdırlar? Evlenmemeli midirler?

Cevap: Bu (beşinci) faslın sonunda, bu sorunun cevabı, çok geniş bir şekilde açıklanacaktır.

Allah izin verirse.

Dört- Akıl

(İki tarafında sahip olması gereken temel şarttır.)

Mutlu bir yaşamın oluşması için, akla ve sağlıklı bir düşünceye ihtiyaç vardır.

Akıl, hayat yolunu aydınlatan bir lamba gibidir. İnsanın uygun karar verebilmesi için yoldaki çukurları ve bozuklukları gösterir. Akıl, iyilikleri kötülüklerden ayırt etme vesilesidir.

Kadın ve erkek, hayatı doğru bir şekilde idare etmek ve iyi çocuklar yetiştirmek için, akıl ve fikir gücüne sahip olmalıdırlar.

Müminlerin Emiri Ali (a.) aptal (akılsız ve şüursuz) bir kişiyle evlenmeyi şiddetle ret ederek şöyle

buyurmaktadır:

Aptallarla evlenmekten sakının. Çünkü onlarla yaşamak ve beraber hareket etmek beladır.

Çocukları da bozuk (kötü) olur.[9]

İmamın (a.) bu sözlerinde iki önemli nokta açıklanmıştır. İlk nokta; aptal bir eşle yaşamak ve beraber hareket etmek, akıllı bir insanın yüreğini ağzına getirecek kadar büyük bir beladır. İkinci nokta ise; çocukların kötü olmaları ve yok olmalarıdır. Çünkü bu konular, hem genetik yollarla, hem de eğitim ve ahlak yollarıyla sirayet etmektedir. Sonuç olarak her ikisi de, büyük bir hüsrandır.

Dikkat!

Belki bir insan okuryazar olabilir. Ancak akıllı olmayabilir. Ya da akıllı olabilir. Ancak okuryazar olmayabilir. Yani okuryazar olmak, akıllı olmak demek değildir. Nitekim akıllı olmak da okuryazar olmakla eş değerde değildir. İlim ve akıl, birbirlerine etki yaparlar. Ancak birbirlerinin aynısı değildirler. Bu bakımdan, bir kişi okuryazar olabilir.

Ancak akıl gücüne ve yaşamı biliş kudretine sahip olmayabilir. Aynı şekilde, bir kişi okuryazar olmayabilir. Ancak yaşamı akıllıca idare etmesini bilebilir. Eğer bu ikisi (akıl ve ilim) bir arada toplanırlarsa, nur üstüne nur demektir.

Aynı şekilde bazı uyanıklıkları, sahtekârlıkları ve düzenbazlıkları; akıllılık ve bunları yapan kişileri de akıllı olarak adlandırmamak gerekir.

Aklın ve Akıllı Olmanın İmam Sadık'ın (a.) Sözüne Göre Anlamı
İmam Sadık'a (a.) "Akıl nedir?" diye sorulunca şöyle buyurmuştur:

Kendisinin yardımıyla Rahman'a kulluk edilen ve cennete ulaşılan şeydir.

Soru soran kişi şöyle dedi:

Öyleyse Muaviye'nin (Allah ona lanet etsin) sahip olduğu şey neydi? (Çünkü onun sahip olduğu şey onu çok siyasetçi, çok hileci ve çok uyanık yapmıştı.)

İmam şöyle cevap verdi:

Onun sahip olduğu şey sahtekârlık ve şeytanlık idi. Bu ise, aklın kendisi değil akla benzeyen bir şeydir.[10]

Soğuk Bir Örnek

Akıl ve zeka bakımından zayıf olan ancak görüntü olarak güzel bir kızı, "Ğulam"a istediler.

Ğulam başlangıçta, kızın akıl ve zekâ bakımından zayıf olduğunun farkına varmıştı. Dolayısıyla onunla evlenmekten kaçınmak istedi. Ancak kızın güzelliği, onun akıl gözünü kör etmişti. Sonuç olarak onunla evlendi... Bir süre geçince ve "Sular değirmenden akınca" sorunlar ortaya çıkmaya başladı.

Çünkü Ğulam'ı aldatan ve her şeyi onun gözüne süslü gösteren kızın güzelliğinin, artık devam edecek gücü kalmamıştı. Bir eşin sahip olması gereken sorumlulukları üslenemiyordu. Kız; kocasına eşlik yapamıyor, onunla dostluk edemiyor ve ona yardımda bulunamıyordu. Yaşamları günden güne kötüye gidiyordu... Bununla birlikte çocuk sahibi de olmuşlardı.

Yeni dünyaya gelen bir çocuk (genellikle) yaşamı daha tatlı ve daha umut dolu bir hale getirir. Ancak bunların yaşamlarında böyle olmamasının yanı sıra, sorunları ve problemleri de artırmıştı.

Çünkü kız, çocuğu yetiştirme gücüne sahip değildi. Dolayısıyla çocuk için iyi bir anne olamıyordu.

Ğulam, eşini bir psikolog uzmanın yanına götürdü. (Hâlbuki bu işi evlenmeden önce yapması gerekiyordu.) Psikolog uzman kızın aklının ve zekâsının az olduğunu, yaşına oranla yarım akla sahip bulunduğunu ve tedavi edilemeyeceğini belirledi.

Böyle bir yaşantının sürmesinin olanaksız olduğu çok açık bir konudur.

Sonunda Ğulam eşini boşadı. Ve günahsız çocuk annesiz kaldı.

Daha Soğuk Bir Örnek

"Hamide" dindar, akıllı, anlayışlı ve namuslu bir kadındı. Ancak ipsiz, sapsız, hileci, sahtekâr ve akılsız bir eşe müptela olmuştu. O, eşinin davranışlarından eziyet görüyor ve içi kan ağlıyordu. Kocası; düzenbazlıkla, hilekârlıkla, doğru olmayan sözlerle v.b. benzer şeylerle bir miktar para ele geçirmişti. Hâlbuki Hamide, haram ve şüpheli paralardan şiddetle rahatsız oluyor ve korkuyordu.

Kocası; namahremlerle haram ve gayri meşru ilişkilere girme konusunda korkusu yoktu. Hâlbuki Hamide, çok iffetli ve çok namusluydu. Kocasının namusa aykırı davranışlarından şiddetli bir şekilde rahatsız oluyordu. Kendisi, namusunu koruyor ve asla taviz vermiyordu. Birkaç yıl böyle geçti. Hamide ne kadar uğraştıysa kocasını düzeltemedi. Hatta kocası, daha fazla paraya sahip oldukça, daha da bozuluyor ve şımarıklıklarına şımarıklık katıyordu.

Nihayet Hamide'nin sabrı taşmıştı. Artık kocasının ahlaksız davranışlarına, istediği gibi

yaşamasına ve akılsızca olan hareketlerine tahammül edemiyordu... Sonunda da onu kendi başına bırakıp gitti. Ancak çok yazık olmuştu. Çünkü Hamide, artık eski Hamide değildi. Akılsız namert adamdan dolayı sevinci, sağlığı ve neşesi yok olup gitmişti. Ey akıl sahipleri! İbret alın.[11]

Beş- Beden ve Ruh Sağlığı

Beden ve ruh sağlığı, ortak bir yaşamda mutlu ve başarılı olmak için çok önemli bir konuma sahiptir.

Bedensel ve ruhsal hastalıkların bazıları çok da önemli değildir. Ailesel sorumlulukları yerine getirmeye engel olmamaktadır. Yaşama ağır darbeler indirmemektedir. Bunlara tahammül etmek, hatta tedaviyle ortadan kaldırmak da mümkündür.

Ancak eş seçimi konusunda göz önünde bulundurulması gereken şey; bir ömür boyunca hasta olan kişiden ayrılmayan, karşı tarafın tahammül etmesi çok zor olan ve özür sahibi kişinin görevini yerine getirmesine engel olan aynı zamanda tedavi edilmesi de mümkün olmayan bedensel ve ruhsal hastalıklar, özürler ve bozukluklardır.

Kişi, eşiyle iyi geçinebilmesi için onu sevmek zorundadır. Ancak bazı eksiklikler, sevgiye engel olmaktadır.

Bu konuya dikkat etmemek, duygusal davranmak ve akıllıca hareket etmemek yaşamlarına ağır darbeler vurabilir.

Lütfen Şu Üzücü Örneğe İlgı Gösteriniz:

"Hadi" sağlıklı ve neşeli bir genç idi. Bedensel özürlü bir genç kızla evlendi. Evlenmeden önce, bedensel özürlü olduğundan haberdardı. Ancak duygusal davranmıştı. Öteki yönlerini hiç değerlendirmemişti. Hayırlı bir iş yapmak istediğinden ve acıma duygularından dolayı kızla evlenmeyi kabul etmişti.

Bir süre sonra, erkek tarafından bahaneler ortaya atılmaya başlanmıştı. Kızın bedensel özrü, rahatça cinsel ilişki kurmalarını önleyecek orandaydı.

Hadi, neden rahatsız olduğunu açık bir şekilde söylemekten utanıyordu. Dolayısıyla, başka bahaneler öne sürüyordu.

Tartışmalar ve kavgalar büyümeye başlamıştı. Bu tartışmalar ve kavgalar; bir taraftan kadının

bedensel özürlü olmasından dolayı aşağılık kompleksine kapılmasına, öte taraftan da ruhsal ve sinirsel rahatsızlıklara yakalanmasına neden olmuştu. Bundan dolayı günden güne sorunlar artmaya başlamıştı.

Hadi, ailesel sorunlarını elinizdeki kitabın yazarına anlatmaya başlamıştı. Sorunlarının asıl nedenini, eşinin ruhsal ve sinirsel rahatsızlıkları olarak gösteriyordu. Onları da hastalık unvanıyla değil, eşinin eksiklikleri olarak beyan ediyordu! Ama ben, asıl sorunun ne olduğunu çok iyi biliyordum...

Psikolog doktorun tedavisi uygulanmıştı. Ancak sorunlar aynı şekilde sürüyordu. Nihayet Hadi'nin gücü tükenmişti. Artık o şekilde yaşamaya ve sürdürmeye tahammül edemedi... Ve başka bir kadınla evlendi.

Bu satırları yazdığım günlerde, bedensel özürlü olan zavallı kadın, eski kocasından boşanmaksızın ve yeni ortak bir yaşama da başlamaksızın, babasının evinde yaşamaktaydı.

İslam dini, bazı hastalarla evlenmeyi yasaklamıştır. Örnek olarak; cüzam, delilik, çöpür v.b. benzer hastalıklarına yakalananlara ilave olarak; eşinin mutsuzluğuna ve neslin yok olmasına neden olan hastalar, evlenilmesi yasaklanan kimselerdir.

Soru ve Cevap

Soru: Öyleyse, özürlüler ve hastalar ne yapmalıdırlar? Yoksa hiçbir zaman evlenmemeli midirler?

Cevap: Bu faslın sonunda, aynı zamanda altıncı fasılda da açıklanacak olan "Fedakârca Yapılan Evlilikler" konusu içinde, bu soruya cevap vereceğiz. Allah izin verirse.

Altı- Güzellik

Güzellik, bir üstünlüktür. Ailesel bir yaşamın mutlu ve tatlı olması konularında birçok etkisi bulunmaktadır.

Eş ve yardımcı unvanıyla mutlu bir aile ortamı kurmak isteyen ve ömürlerinin sonuna kadar samimiyetle ve sevgiyle birlikte yaşamak isteyen iki insan; birbirlerini her yönden sevmeleri gerekmektedir. Boy post ve görüntü olarak da birbirlerinden hoşlanmak zorundadırlar.

Güzelliğin, bireyleri üzerinde ölçüp değerlendirecek standart bir yasası ve kanunu yoktur. Dolayısıyla insanların zevkine bağlı bir konudur. Hatta bir kişi, bir kimsenin görüşüne göre güzel olabilir.

Ancak başka bir kimseye göre de çirkin olabilir. Leyla ve Mecnun konusunda şöyle anlatılmaktadır:

Leyla, başkalarına göre çirkin bir kız idi. Ancak Mecnun'a göre çok güzel idi. Dolayısıyla güzellik, orantısal bir özelliktir. Süper (yani, bütün insanların beğenmiş) olması da gerekmemektedir.

Ancak önemli olan konu; iki eşin birbirlerini beğenmeleri, birbirlerinden hoşlanmaları ve birbirlerini istemeleridir.

Eğer bir insan, eşinin boyunu postunu ve görüntüsünü beğenmezse aynı zamanda da sevmezse; istemeyerek olsa da ona eziyet etmesi, bahane üretmesi, her şeyini eleştirmesi ve yaşamı ona zehir etmesi mümkündür.

Eşin güzel olması; namusun ve imanin korunarak güçlendirilmesi konularında birçok etkisi bulunmaktadır. Eğer bir kişi, eşinin güzelliğinden hoşnut olursa; insanlık duygularını yitirmiş olması ve imandan (namustan) nasipsiz kalmış olması hariç gözü, kulağı ve fikri başkalarına yönelmeyecektir. Yabancı güzeller için hasret çekmeyecektir. Yabancı güzellerin peşine düşmeyecektir.

Eşine (ister erkek olsun ister kadın olsun) ihanet etmeyecektir.

İslam dininde bu konu üzerinde ısrarla durulmuştur. Peygamber efendimiz (s.a.a.) şöyle buyurmaktadır:

Biriniz evlenmek istediğiniz zaman, eşin yüz güzelliği konusunda araştırma yaptığınız gibi saçları hakkında da soruşturma yapınız. Çünkü saç, güzelliklerden biridir. (İnsanın güzel olması konusunda çok önemli bir role sahiptir.)

Aynı şekilde, bozukluklardan ve sapmalardan korunabilmeleri için; eşlere kendilerini birbirleri için süslemeleri ve birbirlerini tatmin etmeleri öğütlenmiştir.

Masum imamlardan biri saçına ve sakalına kına yaktığı ve kendisini süslediği için, adamın biri şaşırarak ona şöyle dedi:

Kendinizi ne kadar güzelleştirmişsiniz!?

İmam cevap olarak şöyle buyurmuştur:

Evet, erkeğin güzel olması; kadının çok daha namuslu olmasını sağlar.

Bu konuya dikkat göstermemek; belki mutsuzlukların ve rezilliklerin olmasına neden olabilir. Aşk, ilgi ve cinsel konular hakkında daha çok konuşulması gerekmektedir. Buna ilave olarak ayrı

bir şekilde açıklanması gerekmektedir. Bu bakımdan bu fasılda "Aşk, Yaşamın Ekseni" başlıklı konumuzda bunları açıklamaya çalışacağız. Allah izin verirse.

Dikkat!

Güzellik, bağımsız olarak değil öteki kıstaslarla ve özelliklerle birlikte değerlendirilmesi gerekir. Yani güzellik; dindarlık, namus ve ahlak olmaksızın üstünlük olarak hesap edilmemesinin yanı sıra çok tehlikeli bir belâ şeklinde de değerlendirilmiştir. Eğer bir kimse ahlak, namus, ailesel asalet, akıl v.b. benzer şeylere sahip olursa; güzellik işte o zaman bir üstünlük, değer ve olgunluk olarak hesap edilebilir. Yoksa rezil edici bir beladır.

İffetsiz olan bir güzellik; çöplükte büyüyen bir güldür. Peygamber efendimizin (s.a.a.) "Ailesel Asalet" başlıklı konuda açıklanan yüce sözünün, burada da nakledilmesi çok yerinde bir karar olacaktır:

Çöplükte büyüyen gülden sakının...[12]

Yine şöyle buyurmaktadır:

Bir kadınla (yalnızca) güzelliğinden dolayı evlenen bir kimse, onda hoşlanılmayan şeyler görecektir.

Güzellik, evlilik yaşamı için bağımsız olan bir kıstas ve bir ölçü olarak değerlendirilmemelidir. Güzellik, asli ve temel ölçülerle birlikte olursa, değer kazanan bir olgunluk sıfatıdır. Yoksa hiçbir değeri yoktur.

Bu sıfatın, bazı gençlerin akıl gözlerini kör etmekte olması ve gençlerin birçok değeri onun ayakları altında kurban etmekte olmaları çok üzücüdür. Kişinin dış çekiciliği, onların ileri görüşlülüklerini ellerinden almaktadır. Şaşkın bir hale getirmektedir. Asli kıstasları unutmaktadırlar. Ya da hesaba katmamaktadırlar... Dolayısıyla hayatlarının temellerini çürük zeminler üzerine bina etmektedirler.

Sonuç olarak; bir süre sonra yüzeysel cazibeler yok olup gitmektedir. İlk şehvet de sönüp yok olmaktadır. Geriye yalnızca hatırına evlendiği güzellik kalmakta ve o da eski canlılığını yitirmektedir... İşte o zaman sorunlar ve kötülükler ortaya çıkmaktadır. Artık beğenmediği şeyleri onda görmeye başlamaktadır.

Ancak dindarlık, namus, hakiki değerler v.b. benzer şeyleri hayatlarının temeli olarak karar kılan ve güzelliği ötekilerin yanında yalnızca tamamlayıcı bir üstünlük olarak gören kimse; zaman

akıp gitse de yaşamlarını eskitemez. Çünkü yüce Allah şöyle buyurmaktadır;
Rahman, iman eden ve salih amel işleyen kimseler için bir sevgi yaratır.[13]

Yüce Allah, imanlı eşlere dindar olmalarına ödül olarak; onların kalplerinde, hiçbir etkenin hatta gençlik ve neşelilik döneminin bile soğutamayacağı ve yok edemeyeceği, bir muhabbet ve bir sevgi karar kılmaktadır.

Sizin yanınızda olan şey fani olur. Ancak Allah katında olan şey baki kalır.[14]
İlahi değerler üzerine kurulan bir ilişki, ebedi bir ilişkidir. Böyle olmayan bir ilişki sürekli olmayacaktır.

Aynı zamanda "Beden ve Ruh Sağlığı" konusunun sonunda gündeme gelen soru ve cevap, burada da akla gelmektedir.
Yedi- İlim Sahibi ve Okuryazar Olmak

"İlim sahibi olmak ve okuryazar olmak" insanın mutluluğu konusunda çok etkisi bulunmaktadır.

"İlim öğrenmek" ise; kadın ve erkek bütün Müslümanlara farzdır.

Peygamber efendimiz (s.a.a.) şöyle buyurmaktadır:

İlim öğrenmek, bütün Müslümanlara farzdır.[15]

Bu özellik, eş seçimi konusunda ve ortak bir yaşam hakkında çok önemli bir konuma sahiptir.

İyi bir eş için (ister erkek olsun ister kız olsun) bir üstünlük olarak hesap edilmektedir. Eşlik görevlerini yerine getirme, yaşamın güzelleşmesi v.b. benzer konularda çok olumlu etkileri vardır. Ancak bu özellik de (güzellik gibi) asli kıstas değil, tamamlayıcı bir unsurdur. Bu bakımdan bağımsız olarak değil, asli kıstaslarla ve özelliklerle birlikte incelenmelidir. Güzellik konusunda açıklanan şeyler, bu konuda da geçerlidir.

İmansız ve namussuz bir güzellikte olduğu gibi; imansız bir ilim de çok zararlıdır.

Bu konuda önemli olan şey; iki eşin bilgi ve ilim seviyelerinin eşit olmasıdır. Allah'ın izin verirse yakında "Denklik" bölümünde bu konu açıklanacaktır.

Sekiz- Birbirlerine Denk Olmaları

Bu faslın başlangıcında, şöyle açıklanmıştı:

Eş seçimindeki kıstaslar, bu faslın en önemli konularıdır.

Şimdi şöyle söylüyoruz:

Bu faslın en önemli bölümü ise; iki eşin birbirlerine denk olmalarıdır. Eş seçimi konusunda üzerinde durulması gereken en hassas konu, işte bu konudur.

İki eşin birbirlerine denk olmaları demek; kız ve erkek arasındaki uyumluluk, denklik, eşit seviyelilik, eşitlik, benzerlilik, aynı düzeylilik v.b. konularının var olması demektir. Başka bir ifadeyle; "İki eşin birbirlerine yakışmaları." demektir.

Evlilik, iki insanla iki ailenin birbirlerine karışmaları demektir. Ortak bir yaşam, asıl unsurlarının erkek ve kadının oluşturdukları müşterek bir oluşumdur. Bu iki unsur, ruhsal ve ahlaksal bakımdan ne kadar uyumluluk, benzerlilik, aynı seviyelilik v.b. konulara sahip olurlarsa; müşterek yaşamları da aynı oranda sağlam, tatlı, lezzetli, ebedi ve güzel olacaktır. Eğer uyumlulukları az olursa; yaşamları da aynı oranda kötü, acı, çirkin ve mutsuz olacaktır.

Ailesel bir yaşam içinde ortaya çıkan sorunların ve problemlerin en önemli nedeni; karı ve koca arasındaki uyumsuzluk ve denksizliktir.

Bir arada olmak, bir ömür boyunca birlikte yaşamak, bütün işlerde ortak hareket etmek, ortak kararlar vermek, çocuklar dünyaya getirerek yetiştirmek, mutlu olmak ve mutlu etmek isteyen iki insan; kesinlikle her açıdan uyumluluğa ve denkliğe sahip olmak zorundadırlar. Eş seçimi konusunda, geleneksel olarak iyi olmasıyla yetinilmekte ve kızla erkeğin aynı seviyede olup olmadıklarına dikkat edilmemektedir. Hâlbuki eş seçimi kıstaslarının odak noktasında, uyumluluk konusu yer almaktadır.

Toplumumuzda, evlenmeye uygun olmayan bir insan bulmak çok zordur. Bütün kızlar ve erkekler (bazıları hariç) eş olma yeteneğine sahiptirler. Ancak hangi kızın hangi erkeğe uygun olduğunu ölçüp biçmek gerekmektedir.

Filan evde eşiyle sorunu olan ve yaşamı alt üst olan kadın ya da falan evde karısıyla tartışan, ondan razı olmayan ve kötü bir yaşama sahip olan erkek; eğer ilk başta kendilerine uygun birileriyle evlenselerdi, bu sorunlar ve problemler yaşanmayacaktı. Veya en az seviyede olacaktı. Evlenmeden önce eşleri hakkında araştırma yapmaya çalışan ve ruhsal bakımdan kendilerine bağdaşan

(halk dilinde; kendilerine yakışan) eşler bulmaya uğraşan kişiler; evlendikten sonra ortaya çıkacak olan sorunların bir kısmını ve çocuklarını nasıl yetiştirecekleri konusunu halletmiş sayılırlar. Eğer böyle yapmazlarsa; evlenmeden önce giderebilecekleri sorunları, evlilikten

sonraya bırakmış olurlar.[16]

Dikkat!

Yüzde yüz bir uyumluluk ve denklik olanaksızdır. Çünkü bütün insanların kendine özgü bir ailesi, ortamı, eğitimi, ahlakı, ruhu ve akli bulunmaktadır. Bu bakımdan başkalarıyla farkları bulunmaktadır.

Ancak mümkün olduğu kadar farklılıkların az olması ve iki eşin birbirlerine daha yakın olmaları için uğraş verilmelidir.
İbret Verici Bir Örnek!

Uyumluluk ve denklik konularına girmeden önce; konunun daha iyi aydınlanması ve bir sonraki konu için alt yapı oluşturmaları için, çok yakından izlediğim ve bütün aşamalarından haberdar olduğum canlı bir örneği açıklamak istiyorum:

"İsmail ve Safura" dindar, iyi ahlaklı, İslam dinine ve İslam inkılâbına bağlı çok iyi insanlardı.

Ancak ikisinin bu konular hakkındaki görüşleri farklı idi.

İsmail köy ortamında, özel geleneklerle, özel adaplarla ve kırsal kesime has şartlarla yetişmişti.

Aynı zamanda içinde yetiştiği toplumun geleneklerine ve göreneklerine de çok bağlı idi.

Safura ise büyük bir şehirde, şehirselleşen adaplarla, geleneklerle ve göreneklerle büyümüştü.

İkisi de dünyaya kendi pencerelerinden bakmaktaydılar. Ruhsal, ahlaksal, eğitimsel, bedensel, ailesel ve kültürel bakımdan aralarında bir tek uyum bile söz konusu değildi. Hatta iman ettikleri

İslam dinine ve İslam inkılâbına bile farklı açılardan bakmaktaydılar. Onların İslam dininden anladıkları şey, çok farklı idi.

Arabulucu olan kişi, evlenmeleri için onları birbirlerine tanıtmıştı. Arabulucunun hiçbir şekilde kötü bir niyeti yoktu. Bu işi (arabuluculuğu) yalnızca Allah rızası için yapmıştı. Ancak (üzücüdür ki) iki eş arasındaki ahlaksal, ruhsal, bedensel, ailesel v.b. benzer konular bakımından olan uyumluluk ve denklik hususları hakkında hiçbir bilgiye sahip değildi. Dolayısıyla genellikle yapmakta olduğu arabuluculuklar, ya başarısız oluyor ya da iyi bir sonla bitmiyordu.

İsmail ve Safura evlenmişlerdi. Ortak yaşamlarının ilk günlerinde sinirsel kavgalar ve tartışmalar ortaya çıkmaya başlamıştı. İsmail şöyle söylüyordu:

Onun (Safura) için önemli olan şeylerin hiçbirisi benim için önemli değildir. Aynı zamanda benim için önemli olan şeyler de onun için önemli değildir...

Safura da buna benzer sıkıntılar yaşamaktaydı.

İkisi de ilimsel bakımdan yüksel tahsile sahiplerdi. Ancak konular ve ilimsel görüşler hakkında çok farklı düşünmekteydiler. Ailesel, konuksal ve akrabasal ilişkiler konularında da ikisinin de özel görüşleri bulunmaktaydı. Ancak bu görüşlerin arasında kilometrelerce fasıla yer almaktaydı.

Çocuk eğitimi konularında görüşleri ve davranışları kesinlikle çok farklı idi.

Hiçbir zaman ortak bir yöntem konusunda da uyum sağlayamamışlardı. Öte taraftan, ikisi de zevklerinden ve görüşlerinden vazgeçmiyorlardı. Çok da ısrar ediyorlardı. İşleri defalarca başkalarının hakemliğine sürüklendi. Problemlerini ona buna anlatmışlardı. Hatta ailesel sorunlar uzmanına bile gitmişlerdi. Ancak anlaşılamamışlardı. Sonunda, çok ihtiyatlı bir insan olan ve eşlerin boşanmalarına taraftar olmayan danışmanlardan biri, ayrılımlarına karar vererek şöyle der:
Bu evliliğin devam etmesi olanaksızdır. Ayrılmaktan başka çareniz yoktur.

Sonunda, İsmail ve Safura boşanarak birbirlerinden ayrıldılar.

Bu öykü bir kurban vermişti. O kurban da çocuklarıydı.

İsmail ve Safura'nın Temel Uyumsuzlukları

1-Kültürel ve fikişel uyumsuzlukları vardı. (İnançsal, toplumsal ve eğitimsel konularda görüş ayrılıkları bulunmaktaydı.)

2-Ruhsal ve psikolojik farklılıkları vardı.

3-Ahlaksal farklılıkları vardı.

4-Birçok konuda zevkleri farklıydı.

5-Cinsel ve bedensel farklılıkları vardı. (Onlardan biri cinsel bakımdan çok güçlü ve sıcakkanlı idi. Öteki ise cinsel bakımdan zayıf ve soğukkanlı idi. Dolayısıyla eşini tatmin edemiyordu.

Sorunlarının en önemli nedenlerinden biri, işte bu konu idi. Cinsel bakımdan tatmin olmayan taraf (bu konuyu açıkça söylemekten de utandığı için) derdini başka bir yerde ortaya çıkarıyordu. Aslında başka bir yerde "intikam" alıyordu!

6-Güzellik açısından farklılıkları vardı.

(Onlardan biri (hoşnut olunmayan taraf diğerinden razı olsa da) ötekinin boy, post ve

güzelliğinden hoşnut değildi. Bu etken de, onların sorunlarının artması konusunda çok etkili olmuştı.)

7-Aileleri konusunda farklılıkları vardı. (İkisi de, ötekinin aile bireylerini ve akrabalarını beğenmiyordu. Onlarla olan sosyal ilişkilerde sorunlar yaşamaktaydılar.)

Bir Şüphenin Yok Edilmesi!

Biz hiçbir şekilde şöyle söylemek istemiyoruz:

"Köylü bir insan, şehirli bir insana uyum sağlayamaz."

Aynı şekilde şöyle söylemek de istemiyoruz:

"Şehirli bir insan, köylü bir insandan daha üstündür. Ya da köylü bir insan, şehirli bir insandan daha üstündür."

Evlenerek güzel bir yaşam sürdüren birçok şehirli ve köylü insan bulunmaktadır. Ayrıca hiçbir şekilde uyumlulukları olmadığı için geçinemeyen iki şehirli veya iki köylü birçok insan da bulunmaktadır.

Bizim maksadımız şudur; İki eş arasındaki ruhsal, cisimsel ve fikişel uyumun gerekliliğidir.

Dolayısıyla eş seçimi konusunda kız ve erkeğin denkliliğine dikkat edilmesi gerekmektedir.

Üstünlüğün ve şerefin en büyük kıtası; takvalı olmaktır. İlahi değerlere ve ilahi ahlaka sahip olmaktır.

Allah katında sizin en üstün olanınız, en takvalı olanınızdır.[17]

[1]- Bu hadisler sonraki konular içinde açıklanacaktır.

[2] Vesail: c.14, s. 30

[3] Vesail: c.14, s. 31

[4] Vesail: C.14, S. 51

[5] İrk; babalardan ve annelerden genler yoluyla çocuklara ve sonraki kuşaklara geçen özellikler bütünüdür.

[6] Kitab-ı Mekarim-il Ahlak

[7] Cevahir: C.29, S. 37 (Genleriniz için uygun yerler seçiniz.)

[8] Vesail: C.14, S.29

[9] Vesail: C.14, S. 56

[10] Usul-i Kâfi: C.1, Kitabı Akl ve Cehl, Hadis 3

[11] Haşr, 2

[12]- Bihar, s.62

[13] Meryem: 96

[14] Nahl: 96

[15] Usul-i Kâfi: C.1, Kitab-u Fazlil İlîm, Hadis 1

[16] Ba Ferzendi Hud Çigune Reftar Kunim? Doktor Muhammet Rıza Şerefi, Sayfa 50

[17] Hucurat: 13